

ȘTIINȚELE SOCIALE ȘI PROGRESUL MULTILATERAL AL SOCIETĂȚII ROMÂNEȘTI CONTEMPORANE

Ștefan Costea

În dinamica alertă a ideilor contemporane privitoare la dezvoltarea social-economică și politică a societății, valoarea teoretică și practică a principiilor, tezelor și inițiativelor revoluționare de care beneficiază științele sociale și politice din țara noastră sînt indisolubil legate de opera și personalitatea multilaterală a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care marchează și definește, într-un spirit nou, etapa cea mai fertilă din istoria patriei noastre pe plan intern și internațional.

Concepția revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu de introducere în cercetare și învățămînt, în cultură, a ideilor noi, înlocuind pe acelea care împiedică, de fapt, progresul social-economic, în conformitate cu necesitățile dezvoltării, a stimulat oamenii de știință, cadrele didactice, activiști din domeniul social-politic să investigheze mai profund și mai concret realitățile, să găsească modalitățile corespunzătoare de rezolvare a problemelor noi care apar în amplul proces de transformare revoluționară în care este angajată țara noastră, să-și sporească contribuția la procesul educativ, care are drept scop desăvîrșirea personalității umane, formarea omului nou, cu un înalt orizont cultural-științific și cu conștiință revoluționară înaintată, proces de o deosebită semnificație pentru viitorul socialist și comunist al României.

Mărețele înfăptuiri din anii de după cel de al IX-lea Congres al partidului, afirmarea puternică a rolului partidului de centru vital al națiunii noastre socialiste și al democrației muncitorești, dezvoltarea fără precedent a forțelor de producție, perfecționarea relațiilor de producție în societatea românească, progresul continuu al științei, învățămîntului și culturii, creșterea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, puternica afirmare în lume a politicii externe a partidului și statului nostru, toate acestea sînt indisolubil legate de numele secretarului nostru general și reprezintă, pe drept cuvînt, realități care justifică, acum în preajma marilor evenimente politice ale acestui an, o legitimă mîndrie patriotică, afirmarea demnității naționale, încredere în viitorul luminos al patriei.

Alături de eforturile susținute ale întregului nostru popor, condus de partid, la obținerea acestor realizări o contribuție și-au adus-o și științele sociale care, pe baza orientărilor date de conducerea partidului, și-au inten-

sificat eforturile pentru cercetarea și aprofundarea proceselor și realităților pe plan mondial pentru participarea la dialogul și confruntarea de idei din gândirea social-politică contemporană.

Răspunzind chemării partidului de a promova o gândire profund novatoare, cu adevărat revoluționară, care să impulsioneze progresul mai rapid al societății, cercetătorii din științele sociale și politice au contribuit la aprofundarea cunoașterii și înțelegerii legităților dezvoltării economico-sociale, a modului de manifestare a acestora în condițiile României, precum și la studiul fenomenelor și proceselor social-politice caracteristice actualei etape pe care o parcurge țara noastră.

Edificarea noii orânduiri implică — ca o condiție sine qua non — o activitate bazată pe cunoașterea legităților dezvoltării sociale și, în același timp, consecvent orientată de valorile autentice ale socialismului și comunismului. Aceasta presupune, pe de o parte, o activitate teoretico-ideologică de elaborare și dezvoltare creatoare, în funcție de cerințele fiecărei etape istorice, a teoriei revoluționare, pentru ca ea să constituie o adevărată călăuză a acțiunii practice, iar, pe de altă parte, o susținută muncă îndreptată spre asimilarea tot mai activă, de către membrii partidului și masele de oameni ai muncii, a teoriei și gândirii revoluționare aplicate la condițiile țării noastre.

Pe această linie de gândire și de acțiune, cercetarea social-politică a acordat și acordă o atenție deosebită evoluției unor instituții suprastructurale fundamentale ale societății noastre, relevind că în procesul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, creșterea rolului conducător al partidului, ca forță politică conducătoare și unic partid de guvernământ, se armonizează dialectic cu amplificarea rolului statului și adâncirea continuă a democrației socialiste, pe baza participării mereu mai ample și active a oamenilor muncii la procesul decizional.

Consacrarea Partidului Comunist ca forță politică conducătoare în societatea noastră socialistă, așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este consecința firească a dezvoltării istorice, Partidul Comunist dovedind prin întreaga sa activitate că s-a identificat cu cele mai adânci aspirații ale oamenilor muncii, cu interesele fundamentale ale națiunii noastre.

Creșterea rolului conducător al partidului, ca o legitate a sistemului politic din țara noastră este demonstrată atât de perfecționarea formelor organizatorice și a structurilor care îngăduie afirmarea plenară a valențelor democrației socialiste muncitorești, cât și de numeroasele inițiative ale partidului care au îmbogățit considerabil, cu noi trăsături originale, conținutul politicii interne și externe a României socialiste.

Cercetările românești pun în evidență faptul că experiența României invalidează afirmațiile potrivit cărora democrația este incompatibilă cu existența unui partid unic. Rolul partidului este exercitat în condițiile participării efective a poporului la conducerea treburilor publice, a unui dialog permanent dintre partid și popor, ca o expresie semnificativă a trăinicieii orânduiri noastre socialiste, a unității dintre partid și popor.

În toți acești ani, cercetarea științifică a fost conexasă și a participat, cu dăruire, responsabilitate și devotament, la dezvoltarea conștiinței socialiste, la formarea unor convingeri, atitudini și comportamente noi, la edu-

cația prin muncă și pentru muncă a tinerelor generații, la procesul multilateral și deosebit de complex al educației materialist-științifice a oamenilor muncii.

Spre a contribui, într-o mai mare măsură, la perfecționarea activității ideologice, cultural-educative, științele sociale au adâncit în permanență studiul problemelor privind formarea omului nou, a pregătirii lui pentru muncă și viață, modalitățile și condițiile promovării concepției științifice, revoluționare despre lume, în vederea eliminării influențelor exercitate de concepțiile și mentalitățile retrograde. S-au intensificat cercetările filozofice pentru demonstrarea materialității lumii și afirmarea gândirii dialectice, pe baza celor mai noi rezultate ale cunoașterii și practicii social-istorice contemporane. Ele și-au sporit contribuția atât la creșterea eficienței activității educaționale, cât și la așezarea ei pe o bază metodologică științifică.

Una din funcțiile esențiale ale științelor sociale este aceea de a contribui ca munca, înțeleasă ca fenomen specific uman să-și îndeplinească, în condițiile societății socialiste, rolul de factor principal de dezvoltare a personalității, de stimulare și cultivare a disponibilităților fiecăruia din membrii societății, de izvor al bunăstării materiale și spirituale, personale și colective. Prin mijloace specifice ele contribuie la înțelegerea de către masele largi de oameni ai muncii a faptului că munca a fost dintotdeauna și continuă să fie o premisă fundamentală a progresului și prosperității societății, condiția de bază a întregii vieți a omului.

De asemenea, ele se preocupă, ca prin mijloace și cu modalități proprii de acțiune, să demonstreze că în socialism munca eliberată de exploatare, de constrîngerile economice specifice orînduirilor bazate pe proprietatea privată asupra mijloacelor de producție, reprezintă nu numai condiția existenței omului, ci mai ales faptul că ea devine condiția primordială a afirmării omului ca agent activ al dezvoltării sociale, a formării și realizării depline a personalității umane. De pe aceste baze științele sociale românești demonstrează faptul că socialismul este societatea care creează premisele necesare pentru afirmarea demnității umane, pe baza muncii desfășurate zi de zi, în procesul de manifestare a unei noi atitudini, socialiste, față de muncă.

Un obiectiv important al științelor sociale și politice l-a constituit și îl constituie, în continuare, valorificarea trecutului istoric de luptă revoluționară a poporului român și a naționalităților conlocuitoare, a tradițiilor progresiste ale științei și culturii românești, a contribuțiilor aduse de poporul nostru la cunoașterea universală.

Studiul istoriei patriei, precum și a istoriei universale, cu deosebire a spațiului sud-est european, urmărește atât continua îmbogățire a istoriografiei noastre actuale, cât și creșterea contribuției acesteia la educarea patriotică, revoluționară a oamenilor muncii, în special a tinerei generații.

Amploarea proceselor revoluționare mondiale, afirmarea crescîndă a rolului maselor, al opiniei publice în viața politică internațională, rolul activ al României socialiste pe plan internațional, necesită formarea unei conștiințe a epocii istorice în care trăiește omul societății de azi. De aceea,

științele sociale au aprofundat studiul fenomenelor noi din lumea contemporană, al procesului revoluționar mondial, al tendințelor și mutațiilor din mișcarea muncitorească, progresistă, revoluționară. În acest domeniu de investigație, ele beneficiază și se inspiră din viziunea unitară, de largă perspectivă asupra problemelor mondiale contemporane, reprezentată de gândirea originală a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

În lumina acestei concepții, cercetarea științifică acordă o atenție deosebită studiului problemelor social-politice internaționale, analizei principalelor mutații și fenomene în capitalismul contemporan reflectate în structura sistemelor politice, precum și schimbările economice și politice care au loc pe arena internațională.

În spiritul politicii externe a țării noastre, cercetarea științifică a contribuit la fundamentarea poziției României cu privire la principiile dreptului internațional și la necesitatea reglementării prin mijloace pașnice a conflictelor dintre state, a politicii internaționale active, a țării noastre, de colaborare cu toate statele și de instaurare a unor relații noi de egalitate și respect între națiuni, de pace și prietenie între popoare. În această sferă de preocupări s-au situat studiile privind problemele securității europene și rolul instrumentelor juridice în acest domeniu, ale întăririi rolului ONU în viața internațională și, în special, analiza variatelor aspecte privind căile și metodele prin care statele mici și mijlocii pot influența activitatea, structura și mecanismul de adoptare a hotărârilor organizațiilor internaționale.

Corespunzător opțiunilor de politică externă a României socialiste, cercetările în acest domeniu aprofundează, totodată, aspectele politico-sociale ale afirmării țărilor în curs de dezvoltare pe planul vieții interne, de stat și al relațiilor internaționale, urmărindu-se analizarea locului și rolului politicii de nealinie, a structurilor și orientărilor social-politice în țările din Asia, Africa și America Latină, precum și a relațiilor politice, economice și tehnico-științifice ale României cu țările „lumii a treia”.

O prezență activă au avut-o științele sociale în cadrul frontului nostru ideologic și în eforturile făcute de partid pentru întărirea spiritului de combativitate față de concepțiile neștiințifice, reacționare, retrograde din gândirea social-politică contemporană, participând atât la analiza critică de pe pozițiile teoretice ale partidului nostru, a principalelor curenți și doctrine social-politice contemporane, cât și la combaterea fermă a oricăror acțiuni de ponegrire a realităților României socialiste și a socialismului, în general, dezvăluind caracterul apologetic al concepțiilor burgheze referitoare la perspectivele orinduirii capitaliste, și demonstrând prin forța faptelor și argumentelor, superioritatea orinduirii socialiste.

În realizarea sarcinilor ce le revin, științele sociale și politice au primit un sprijin generos din partea conducerii partidului nostru prin documentele programatice elaborate de congresele, conferințele naționale și plenarele Comitetului Central, prin opera tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele de onoare al Academiei de Științe Sociale și Politice. Opera teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, străbătută de înțelegerea profundă a marilor realizări ale științei pe plan mondial, a tendințelor dezvoltării istorice și social-economice

contemporane, ne oferă un strălucit model de dezvoltare creatoare a concepției științifice despre lume a clasei muncitoare, prin generalizarea teoretică a experienței revoluției și construcției socialiste în România, prin analiza și interpretarea principalelor fenomene și procese caracteristice lumii contemporane.

În perspectiva celor patru decenii care au trecut de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, a drumului luminos parcurs de poporul român pe calea construcției socialiste și comuniste în patria noastră, această operă dobîndește noi valențe ce se constituie în imbold și factor catalizator pentru întreaga noastră activitate de viitor.